

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XLVI. Veliterna appaltus furni. An & quando Communitati competat privilegium addictionis in diem in contractu locationis, itaut ab eo ratione melioris oblationis recedi valeat; Et de ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

detur magis communis, recepta & rationabilis cum hypotheca, vel obligatio cameralis addat quidem robur conventioni seu obligationi, non tamen extendat voluntatem, quæ intelligitur rebus in eo statu permanentibus, ut firmant *Trentacinq. & Carrocc. ubi supra Barbof. in eadem l. ade num. 23. Gratianus discept. 534. nu. 51. Ronit pragm. 1. de locato num. 19.* aliqui enim contrarium sentientes æquivoquant cum terminis *text. in l. emptorem* super alia regula successoris, particularis non obligati stare colono ut limitetur accedente hypotheca, sed hoc longe diversam habet rationem, atque magna differentia est inter unum casum & alterum.

Prout minus facienda videbatur altera difficultas vel limitatio tradi solita quoties agitur de longa locatione, qualis dici poterat præsens et potè concepta ad novenniū cum pacto continuationis alterius novenniū ad libitum conductoris quoniam *Ang. cons. 2. nu. 2. Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. & cæteri* hanc limitationem tradentes, verè loquuntur de illa longissima locatione, quæ emphyteusis speciem habet, atque dominium utile formiter transfert, ideoque nullatenus applicabilis ad casum.

Fortis autem pro meo iudicio difficultas refutabat ex eo quod locator post susceptum appaltum, & sic post superventam usus proprii necessitatem exegit pensiones, & continuavit in contractu, quo casu dispositionem *dict. l. cessare*, seu ejus beneficio tacitè renunciatum censeri est magis communis Doctorum traditio, ut ex *Corn. cons. 103. num. 15. lib. 2. Trentacinq. dict. resol. 4. num. 5. Gabr. de locat. conclus. 3. num. final. Barbof. in eadem l. ade num. 22. Magon. decis. Lucen. 75. nu. 9. Carrocc. dicta quest. 2. num. 27.*

Ac etiam non levem difficultatem mihi inferebat consideratio cujusdam conerariæ consuetudinis in Vrbe, ubi cum ratione Curie Papæ frequentius quam alibi habeantur status mutationes cum superventia officiorum & dignitatum, non tamen de facili videtur practicata hujus legis dispositio, quod in casu converso conductoris volentis ex eadem causa recedere à conductione ponderatur per Rotam apud *Buratr. dec. 295. n. 6.* de cujus decisionis casu agit, sed succubuit *Gratian. discept. 534. & in appendice, & discept. 740.* licet enim non sit æqualis ratio, quia de isto casu converso non loquitur textus, atque DD. satis dubitant, an conductori congruat, videtur tamen considerabilis, ubi præsertim non hæc unica difficultas consuetudinis sed plures aliæ concurrunt, quas ista foveat, ac fortiores reddat.

Denum nimis considerabile contra locatorem mihi videbatur motivum correspectivitatis, dum eadem die initus erat contractus venditionis aromatariæ, pro cujus exercitio iste alter contractus initus erat, licet enim hæc locatio non esset causa essendi, itaut dici posset correspectivitas fixa & continua, dum unus contractus erat temporalis alter verò perpetuus, ad effectum verè correspectivitatis, qui est, ut uno cessante cesset alter, Nihilominus erat circumstantia satis considerabilis ad effectum effugiendi regulam *dicti textus*, seu facilius admittendi *dictas* limitationes vel earum aliquam, dum non agebatur de simplici inquilino contentente de solo comodo mutandi habitationem, quam non multum interesset habere potius in uno quam in altero loco, sed de habente interesse aviamenti localis percutiente ipsam aromatariam empaltum, unde propterea ex his omnibus insimul jun-

ctis, quæ mihi difficulta videbantur, ut superari possent, consului ut potius abstineret à prætensionis experimento, maxime quia id faciendum esse via ordinaria & appellabili exigente ad executionem duas conformes ex statuto Urbis habente vintrium cum executionariis, quæ tertiam quoque instantiam defacto implet, ut in his terminis *Buratr. dicta decis. 295. num. fin.* ad quem effectum plurium annorum decursus exigitur, itaut esse deberet species litis, ut vulgè dicitur, super banco retinendo pro audienda concione tempore Quadragesimæ, quia prius finitur tempus Quadragesimæ, quam lis.

VELITERNÆ
APPALTUS FURNI
PRO
STEPHANO GASPARINO
CVM
COMMUNITATE CIVITATIS VELITERNÆ.

Casus disputatus in Congregatione boni regiminis & resolutus pro Stephano.

An & quando Communitati competat privilegium additionis in diem in contractu locationis, itaut ab eo ratione melioris oblationis recedi valeat; Et de solemnitatibus requisitis pro validitate affictum, seu appaltum bonorum & jurium Communitatis.

SVM MARIVM.

- 1 Adli series.
- 2 Resolutio casus.
- 3 Quando actus est nullus, intrat de plano additio in diem, & recipiende sunt novæ oblationes.
- 4 De materia juris offerendi adversus emenssem subhasta bona vendenda jure creditoris.
- 5 In appaltibus rerum Communitatis sufficit servari solemnitates solitas.
- 6 An Communitatibus competat privilegium additionis in diem.
- 7 Privilegium additionis in diem, ubi etiam competit, admittendum non est re non integra, & de ratione.
- 8 De prohibita claudicatione, seu inæqualitate, ob quam habeatur quis ad lucrū, & non ad damnum.

DISC. XLVI.

POSSIDENTE Communitate Veliternæ Civitatis furnos cum jure privativo explanandi, ac vendendi panem venalem, ut latius habetur in *Veliterna panis sub tit. de Regalib. disc. 61.* Cum eorumdem furnorum appaltus in singulis annis initiare soleat in dicta prima Septembris; Hinc de mense Julij publicata fuerunt consuetæ bannimenta repetita de mense augusti, atque inter quinque oblationes juxta solitum datas in scriptis per scedulas clausas, melior detecta fuit illa Stephani pro sentis 1027. cui proinde de ordine etiam Congregationis boni regiminis appaltus deliberatus fuit, unde propterea in eodem mense augusti dictus Appaltator cum notabili sumptu, magnæque diligentia ob pecuniam promptam fecit provisionem, seu incertam frumenti pro dictis furnis soliti & necessarij: Cum autem ad 20. circiter dies post hæc sequuta, detectum esset ex illius recollectæ ubertate, frumenti pretium esse villius, quam speraretur, unde propterea crederetur appaltum juxta paritum jam factum esse debere lucrosum; Hinc

Hinc alij novas meliores fecerunt oblationes per Communitatem acceptatas, propterea orta controverſa, eaque delata ad dictam Congregationem boni regiminis, per iſtam reſcriptum fuit favore Stephani primi Appaltatoris pro contractus jam inſiti obſervantia, quæ reſolutio mihi pro dicto Stephano ſcribenti, reſectendo etiam ad veritatem, viſa eſt juſta, benèque fundata.

In hac igitur diſputatione major Communitatis; eique adhaerentium oppoſitio conſiſtebat in dicti contractus invaliditate. ob aliquas ſolemnitates non ſervatas, & judicioſe quidem, quoniam tunc, ut latius in hac materia retractionis hujusmodi contractuum ob novas oblationes advertitur in *Romana appaltus lignorum ſub tit. de Regalibus diſc. 81.* opus non eſt aſſumere altiore inſpectionem privilegij activæ additionis in diem, quoniam poſita invaliditate actus, cum nullum & nihil parificentur, res dicitur integra, conſequenter competunt illa jura, quæ alias non competenter, ut inter plura exempla congrue adaptabilia habemus, præſertim in materia juris offerendi non competentis ſecundo creditori adverſus emptorem ſubhaſta ſequuta jure ad inſtantiam primi creditoris, ex claris & litteralibus juribus, de quibus *Franch. dec. 69. late Rota apud Duran. dec. 445.* quæ reputatur in materia magiſtralis, in *Bonon. prædij 15. Martij 1560. coram Bevilacqua.* & ſapius, & tamen ſi actus ſubhaſtationis, ſeu deliberationis alicujus nullitatis vitio ſubjaceret, tanquam in re adhuc integra, talis jus competit juxta *decif. Franch. 224. in Anconitana coram Bichio dec. 95. par. 9. rec. alias dec. 108. apud Poſtium de ſubhaſta.* & plenè in dicta *Bonon. prædij 18. Februarij 1661. coram eodem Bevilacqua* & habetur actum in eadem *Bonon. pro Zambeccaria ſub tit. de credito cum ſimilibus.*

Veram difficultas ceſſabat ex facto, quoniam cum in hac materia certam, ac præciſam formam in jure præſcriptam non habeamus, receptum eſt deferendum eſſe praxi, ſeu ſtylo locali, ut per *Cobell. ad Bullam regiminis cap. 46. num. 2. q. 6. & 10.* & admittitur in dicta *Romana appaltus lignorum ſub tit. de regalibus diſc. 81.* unde cum in hoc appaltu ſervata eſſent omnia de ſtylo in hoc loco ſervari ſolita, atque pluribus oblationibus intervenientibus, Congregatio boni regiminis de omnibus diſtinctè, ac fideliter certiorata iſtam oblationem recipi, atque ad contractum reduci mandaret, ceſſabat ex facto omnis quaſtio.

Quæro diſputatio magis reſtriſta fuit ad punctum juris, an ſcilicet Communitates regulandæ eſſent jure minorum circa privilegium additionis in diem *de quo d. diſc. 81. de Regalibus.* Et in hoc etiam cum ſenſu veritatis, qualis etiam fuit ille Congregationis, dicebam tali privilegio locum non eſſe, non ſolum ex generalitate textus in *l. 1. & 2. Cod. de vendendis rebus Civitatis lib. 11.* ubi litteraliter deciditur, ut ea quæ legitime facta ſunt, retractari non debeant, neque publica fides defraudari, per quæ jura ita benè advertit *Albericus in l. eſt ſine dolo §. quaſtrum ff. de minoribus*, quod ſi Civitas ſervavit debitas ſolemnitates circa locum & tempus aliaque ſervari ſolita, ſi deinde appareat qui plus offerat, talis oblatio admittenda non eſt, quoniam Civitas non eſſet contrarium poſtulatura, ſi res in contractum deducta minoris pretij eſſecta fuiſſet, & ſequuntur communiter *DD. de quibus apud Cobell. d. cap. 46. num. 8. Gutierrez lib. 1. quaſt. civil. q. 38. num. 2. plene Tappia in 6. parte juris Regni pag. 36. de Marrin. reſol. 46. lib. 1. & ceteri.*

Cardin. de Luca de Locat. & Conduct.

Ea etiam accedente ratione, quod Communitatibus magis expedit, hujusmodi privilegium, quod ſiſco tribuitur, non competere, quoniam non de facili invenirentur, qui cū eis contrahere vellent, unde propterea majus eſſet damnum, quam utilitas.

Sed clarius in hac facti ſpecie ob ejus particularem circumſtantiam, quod adhuc res non erat integra, quod eſt unum de requiſitis additionis in diem, ut advertitur in ſupra allegato *diſc. 81. ſub tit. de Regalibus.* Licet enim adhuc non ceſſiſſet dies prima Septembris, in qua appaltus initiari debebat, cum major oblatio ſuperveniret circa finem menſis Auguſti, attamen in eo intermedio ſpatio 20 dierum inter perfectionem contractus & hujusmodi novas oblationes, Appaltator cum opera & diligentia, tam propria, quam eorum, qui erant appaltus participes, fortius verò cum opportunitate temporis, & promptitudine pecuniæ numeratæ, congruas proviſiones frumenti, ut ſupra fecerat, cum ſumptibus reſpoſitionis in horreis opportunis pro hujusmodi furnorum uſu, & conſequenter quamvis adhuc non incepto anno dicendum erat inceptum eſſe appaltum, atque rem non eſſe integram, ut benè & punctualiter advertit *Gutierrez. d. q. 38.* & eſt motivum omnino juridicum, ac nimium naturale, quod revera fuit potiſſima cauſa reſolutionis.

Ad cujus motivi comprobationem, eam Ego ponderabam rationem, quod non agebatur de locatione & conductione alicujus fundi naturaliter fructiferi, & cujus fructus juxta retroactam experientia, quoadammodo certus & uniformis dici valeat, itaut de facili intrare valeant termini leſionis & circumventionis, ut contingit in prædijis & alijs hujusmodi bonis naturaliter fructiferis, ſed agebatur de dicto jure privato explanandi & vendendi panem venalem, quod importat ſpeciem vectigalis, ut in ſupra allegata *Veliterna ſub tit. de Regalibus diſc. 61.* unde eſt ſpecies emptionis future alear, cum lucrum, vel reſpective jactura Appaltatoris pendeat à reſcollectæ eventu, ac pretij frumenti certificatione de tempore, quo fiunt hujusmodi bannimenta & oblationes adhuc non ſequuta, benè tamen ſequuta de tempore hujus additamenti, ac illo intermedio tempore; Id autem contineret in jure omnino damnatam claudicationem, cum ita Appaltator ſubjaceret damno & jacturæ, quatenus frumentum majorem habuiſſet pretij alterationem abſque ſpe lucri & utilitatis in caſu oppoſito, quod eſt contra ſcripti, ac naturalis juris æquitatem, cujus ratione receptum habemus, tam in materia retractionis conventionalis in vim pacti, ſeu juris redimendi, quam etiam legalis, ſive juris offerendi cum ſimilibus, quod licet in ſtriſta juris cenſura habenti hoc jus retrahendi ſufficiat offerre pretij in contractum deductum, tanquam per ſpeciem retractionis actus, ejuſque reductionis ad ſuum initium, ſeu non cauſam; Attamen ſi contingat ex beneficio temporis, vel alio accidenti pretium augeri, tunc illud etiam augmentum offerendum eſt, ob dictæ æquitatis ſeu evitandæ claudicationis rationem, dum in caſu oppoſito poſſeſſor non habet jus cogendi habentem dictam facultatem ad illam exercendam, unde ſolum illam exerceret in caſu augmenti, abſtineret verò in caſu decrementi, quod non eſt permittendum, ut cæteris relatis advertunt *Theſaur. dec. 140. Merlin. contr. 93. nu. 11. lib. 1. Rouſ. dec. 24. nu. 18. Mantie. dec. 126. nu. 4.* & habetur particulariter actum in *Romana juris redimendi pro Catanis ſub tit. de emptione & venditione.*

CVSENTI-